Amos - comentarii J. N. Darby

Introducere - Amos

Profetul Amos este unul dintre profeţii care tratează starea morală a poporului. El vorbeşte în special despre Israel, după cum am văzut în cărţile istorice, prezentând în special poporul ca atare, în timp ce Iuda este privit doar ca un apanaj al casei lui David, deşi, fără îndoială, nici în Iuda nu a încetat să existe o rămăşiţă a poporului.

Profeţia lui Amos nu se întinde pe o perioadă atât de mare ca aceea a lui Osea şi se exprimă într-un stil mai puţin emoţional decât aceasta din urmă. Păcatul nu este urmărit de focul mistuitor al geloziei şi de răzbunarea morală care caracterizează limbajul arzător şi fragmentat al profetului Osea. Totuşi, fără îndoială, nimic nu este mai hotărât împotriva răului decât cuvântul lui Amos, deşi este un cuvânt atât de simplu. S-ar putea spune că el le vorbeşte mai de sus. În Osea vedem neliniştea produsă de Duhul lui Dumnezeu la un om care nu putea suferi răul la poporul pe care-l iubea ca fiind poporul lui Dumnezeu, în timp ce în Amos vedem mai mult calmul judecăţii lui Dumnezeu Însuşi şi avem mai puţine detalii asupra păcatului. Ne sunt semnalate anumite nelegiuiri deosebit de mari, cu un caracter special, şi este anunţată judecata cea mai completă şi mai absolută.

La început, Yahve, de pe tronul său, Îşi proclamă drepturile, răcneşte din Sion şi Îşi face auzită vocea din Ierusalim. Apoi, la sfârşit, vine restaurarea familiei lui David şi a lui Israel însuşi. Putem remarca faptul că, înainte de a pronunţa judecata asupra lui Israel şi a lui Iuda, este pronunţată judecata asupra naţiunilor învecinate, atât pentru ostilitatea şi cruzimea lor faţă de popor, cât şi din cauza purtării lor esenţial opuse sentimentelor care s-ar cuveni să le aibă omul, chiar când Israel nu avea de suferit din cauza lor, pentru că Dumnezeu ţine cont de toate acestea.

Siria trebuie să fie dusă în captivitate în Asiria, iar pentru judecarea celorlalţi nu este folosit acelaşi mijloc. Gaza şi filistenii, Tir, Edom, Amon şi Moab sunt trecute în revistă pe rând, şi, în final, şi Iuda şi Israel. Dumnezeu prezintă mult mai multe detalii despre păcatul poporului său. El specifică bine ce caracteriza naţiunile judecate, dar, când este vorba de Israel, intră mai în detaliu. Putem remarca şi aici ceea ce am văzut în alte pasaje, şi anume că aceste judecăţi ale lui Yahve se aplică la naţiunile aşezate pe teritoriul promis lui Avraam, care îi aparţine lui Israel pentru că Dumnezeu i l-a dat. Dumnezeu purifică ţara de tot ce o întina, şi, ca urmare, o curăţă şi de Iuda şi Israel, dar face aceasta reclamându-Şi şi menţinându-Şi drepturile Lui, pe care le va exercita, în har, în favoarea lui Israel, în zilele din urmă. Vedem aici nebunia acestei speranţe a vrăjmaşilor poporului, care caută să-i distrugă şi să profite ei de distrugerea lor. Fără îndoială, Dumnezeu poate pedepsi pe poporul său, dar răutatea vrăjmaşilor lui Israel face ca judecata să vină şi asupra lor.

Cu privire la Iuda, Yahve semnalează îndeosebi dispreţul lor faţă de lege şi neascultarea de poruncile ei.

La Israel, păcatul semnalat are un caracter mult mai independent de lege, ceea ce este mai uşor de înţeles având în vedere poziţia poporului şi se leagă de părăsirea temerii de Dumnezeu, care îl lasă pe om în voia tendinţei lui naturale de a-i asupri pe aceia care-i stau înainte şi a egoismului propriei sale inimi. El îl vinde pe cel drept pentru argint şi pe cel sărac pentru o pereche de încălţăminte. El nu-şi face probleme în legătură cu suferinţele celor săraci, ci până şi la altarul care se pretinde că ar fi al lui Yahve, se culcă peste hainele primite ca garanţie de la cei nevoiaşi şi se bucură de plata impusă pentru nelegiuire. Totuşi Dumnezeu îi scosese din ţara Egiptului, îi nimicise pe vrăjmaşii lor ca să le dea în stăpânire ţara şi le-a dat semnele unei relaţii deosebite cu El, fie prin persoane puse deoparte pentru El, fie prin aceia pe care i-a trimis în numele Lui, dar ei se îndemnaseră unul pe altul la întinare şi pe ceilalţi să nu le vorbească din partea lui Yahve. Dumnezeu avea inima ca zdrobită de păcatele lor şi îşi propunea să-i judece. Acuzaţia că îi dispreţuiau pe cei săraci este deseori repetată (Amos 2:7; 4:1; 5:11; 8:6), şi aceasta mai ales în legătură cu Israel.

După ce a prevenit naţiunile care se găseau pe teritoriul promis lui Avraam, Dumnezeu li s-a adresat lui Israel şi lui Iuda împreună, întregii familii pe care o scosese din Egipt. Ei erau singuri pe care Yahve îi cunoscuse dintre toate naţiunile şi tocmai de aceea el urma să-i pedepsească pentru nelegiuirile lor. Este un principiu solemn dar cât se poate de clar. Dacă suntem în poziţia în care să dăm mărturie pentru Dumnezeu, atunci trebuie ca mărturia pe care o dăm să fie potrivită cu inima şi cu principiile lui Dumnezeu, ca să nu prezinte caracterul Lui în mod fals, şi umblarea noastră să fie potrivită cu poziţia pe care o avem. Cu cât această mărturie este mai directă, cu atât Dumnezeu va fi mai gelos cu privire la gloria Lui şi la fidelitatea noastră. Judecata începe de la casa Lui. Dacă era rău în cetate, Yahve urma să lucreze. Nu se poate ca doi să meargă împreună fără să fi căzut de acord. În legătură cu acest principiu avem două declaraţii importante: dacă Dumnezeu intervine şi-Şi face auzită vocea Lui puternică şi grozavă, înseamnă că are motive. Pe de altă parte, Dumnezeu nu va acţiona înainte de a-şi avertiza poporul şi El nu va face nimic fără ca să le descopere mai înainte robilor Săi, profeţii. Nu trebuiau ei să tremure, din vreme ce leul răcnise? Yahve vorbise, aşa că profetul nu putea să tacă. Iată care era situaţia lui Israel. Şi acestei împărăţii i se adresează, pentru moment, Duhul lui Dumnezeu într-un mod special. Din ea avea să nu mai rămână decât bucăţele, ca dintr-un miel smuls din gura leului care l-a devorat. În fine, vorbind aici despre Israel, Yahve semnalează altarele lui idolatre şi anunţă că toată gloria lui va fi distrusă. De asemenea, aici putem remarca faptul că împărăţia lui Israel este considerată ca fiind tot poporul, deşi Iuda este numit şi judecat la rândul lui (Amos 3:9, 12, 13, 14).

Cu excepţia primelor două capitole, care merg împreună, fiecare capitol din Amos cuprinde o profeţie distinctă. Capitolul al patrulea prezintă asuprirea celor săraci şi închinarea pe care fii lui Israel o făceau după bunul lor plac, în locurile alese de ei. Dumnezeu avea să lucreze după cum considera El că se potriveşte, şi, deşi lucra deja, ei nu s-au întors la El. El repetase pedepsele în modul cel mai semnificativ, dar degeaba. Aşa că Israel trebuia să se pregătească să-L întâlnească pe Dumnezeul lui.

După ce deplânge ruina lui Israel, capitolul 5 prezintă contrastul dintre locurile închinării lor false şi Yahve, Creatorul şi îi cheamă să vină la El ca să aibă viaţa. Dar Israel îndepărta de la el gândurile cu privire la ziua rea şi era dominat de rău. Omul înţelept tăcea pentru că era o zi rea, dar Duhul chema la pocăinţă: poate că Yahve va avea compasiune faţă de necazurile lui Iosif. În mijlocul acestei nelegiuiri erau totuşi unii care mărturiseau că doreau ziua lui Yahve, iar pe aceia profetul i-a anunţat că acea zi va fi o zi de groază şi de judecată, de întuneric şi nu de lumină. Urmau să cadă dintr-o nenorocire într-alta. Yahve nu dorea darurile şi jertfele lor şi nu putea suferi sărbătorile lor solemne, ci El doreşte dreptate şi judecată. Dar ei au fost la fel de la început şi nu Lui i se închinaseră inimile lor în pustiu, ci lui Moloh şi lui Remfan, pe care

ei şi-i făcuseră după inima lor, aşa că ei urmau să fie duşi în captivitate mult mai departe decât ţara de care ei se temeau atunci. Ultimul apel al profetului are o semnificaţie deosebit de importantă. Principiul rău care îi ruina era prezent de la început. Intervenţia puterii lui Dumnezeu îi oprise lucrarea şi îi anulase efectul, dar acel principiu era prezent şi s-a asociat cu declinul credinţei şi evlaviei pentru că interesele omeneşti rupseseră frâiele care îl opreau. Aşa că acelaşi rău a apărut din nou. Viţeii din de la Dan şi de la Betel erau reînnoirea celui din pustiu. Israel s-a arătat aşa cum era în sine, şi aceasta în pofida răbdării lui Dumnezeu. Şi judecata este de prima dată când faptele lor au arătat ce aveau ei în inimă. Remarcăm din nou că aici Israel este privit ca un tot, sub aspect moral, când este vorba despre cele zece seminţii. Toată această profeţie scoate în evidenţă în mod izbitor acest fapt.

Capitolul 6 insistă asupra încrederii înşelătoare pe care o aveau mai marii lui Israel. Şi Israelul putea fi judecat ca şi Calne şi Hamatul. Căpeteniile lui trăiau în lux ca şi cum totul ar fi fost numai prosperitate şi nu simţeau suferinţa lui Iosif. Ei urmau să fie dintre primii care să plece în captivitate. Yahve avea să-l dea pe Israel spre pustiire; Lui îi era scârbă de gloria lui Iacov, care se încredea în ceea ce era doar deşertăciune – în viţelul lui de aur -, dar Acela pe care ei îl dispreţuiau avea să ridice un vrăjmaş care să pustiiască totul, de la Hamat până la hotarul Egiptului. Dumnezeu a avut mult timp răbdare şi în multe rânduri a fost pe punctul de a-l da pe Israel să fie judecat.

Mijlocirea profetului, adică a Duhului lui Hristos care era la lucru în el, a cărei eficacitate avea de fapt la bază suferinţele lui Hristos (Psalmul 18) au oprit calamităţile. Dar acum Yahve se ridica pentru judecată, având firul cu plumb în mână, şi nimic nu-L mai putea opri: Israel trebuia să cadă împreună cu casa lui Iehu, ceea ce s-a şi întâmplat. Poate că judecăţile precedente se aplică la căderea casei lui Ieroboam, fiul lui Nebat şi casei lui Ahab, pentru că Israel s-a ridicat după fiecare din aceste evenimente, dar nu şi după căderea casei lui Iehu. O asemenea profeţie nu se potrivea deloc în locul de închinare al împăratului pentru că o religie rânduită prin politica omului fără teamă de Dumnezeu nu poate suferi mărturia adevărului. Betelul era casa împărăţiei, iar preotul de acolo i-a raportat totul împăratului. Să plece în Iuda profetul! Pentru că acolo era recunoscut Yahve şi el putea vesti adevărul, dar la Betel nu era locul pentru asemenea adevăruri neplăcute. Acolo împăratul dispunea în chestiunile religioase: omul era stăpân. Dar Yahve nu renunţă la drepturile lui. Amos nu era profet, nici fiu de profet: nu avea o funcţie pe care să i-o fi dat vreun om, nici nu lucra după dorinţa inimii lui, ci Yahve, cu voinţa Lui suverană, îl pusese să vorbească, şi el rostea cuvântul lui Yahve. Preotul care i se opunea avea să sufere consecinţele pentru îndrăzneala lui, iar Israel avea să fie cu siguranţă dus în captivitate.

Capitolul 8 reînnoieşte declaraţia că venea sfârşitul lui Israel din cauza nelegiuirii lor şi că Dumnezeu nu avea să-i mai suporte mult timp. Profetul vesteşte necazul în care urma să fie poporul lipsit de orice îndrumare din partea lui Yahve. Cei care se încredeau în deşertăciunile pe care Israel şi le rânduise pentru sine urmau să cadă şi să nu se mai ridice.

Capitolul 9 Îl prezintă pe Yahve Însuşi dirijând judecata, astfel încât Israel nu mai avea nici o posibilitate de a scăpa. Dumnezeu avea să-i trateze ca pe naţiunile străine de El, ca pe filisteni sau pe sirieni, pe care, în providenţa Lui, îi făcuse să vină din alte ţări. Totuşi Dumnezeu nu avea să-l uite pe Israel. El Însuşi avea să execute judecata astfel încât, deşi Israel urma să fie cernut printre toate naţiunile de pe pământ, nici un bob nu avea să se piardă. Cei răi, care nu credeau în judecată, aveau să fie loviţi de ea. În acea zi – când Yahve va executa judecata finală în mijlocul poporului, El va ridica din nou nu cortul lui Ieroboam, nici pe cel al lui Iehu, pe care El, în guvernarea îndelungii sale răbdări, le aşezase pentru un timp, ci (împlinind planurile harului său) va ridica cortul lui David, alesul Lui şi îl va rezidi în glorie. Îl va ridica complet din ruina lui *, pentru ca urmaşii lui să stăpânească rămăşiţa Edomului şi toate naţiunile să cunoască numele lui Yahve. Atunci Yahve îl va aduce şi pe Israel din captivitate şi îl va reaşeze în binecuvântare deplină: el se va bucura de roadele ţării sale. Yahve va sădi poporul său în ţara lui şi nimeni nu-l va mai smulge din ţara pe care El le-a dat-o.

Astfel, în acest profet vedem anunţate judecata împărăţiei lui Israel, dar aplicată lui Israel în ansamblu ca naţiune, şi ridicarea din nou a lui, asigurată în legătură cu restaurarea casei lui David în zilele din urmă, restaurare pe care Dumnezeu o va realiza şi pe care nimic nu o va putea împiedica. Dumnezeu va sădi şi nimeni nu-i va smulge de acolo: o mărturie care este sigur că nu s-a împlinit, dar care se va împlini cu siguranţă. Israel va fi restabilit în ţara lui şi nu va mai fi scos de acolo.

În general, deci, acest profet ne prezintă nu mari evenimente publice în guvernarea lui Dumnezeu, ci căile lui Dumnezeu cu poporul, având în vedere starea lor morală. Cele zece seminţii sau împărăţia lui Israel sunt privite ca reprezentând tot Israelul ca naţiune având o responsabilitate. Viţeii de aur de la Sinai şi Betel constituie legătura morală, în timpul profetului, cu vremea de la început, când ei au fost scoşi din Egipt prin harul şi puterea lui Yahve. Profeţia se încheie, după cum am văzut, cu restabilirea întregului popor în binecuvântare sub casa lui David, potrivit harului suveran al lui Dumnezeu, care nu se schimbă. Aceasta va fi pentru toată naţiunea, harurile asigurate ale lui David.

clickbible.org